

# **Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata**

pročišćeni tekst zakona

NN 33/92, 57/92, 77/92, 27/93, 58/93, 02/94, 76/94, 108/95, 108/96, 82/01, 13/03, 148/13

## **I. OPĆE ODREDBE**

### **Članak 1.**

Ovim Zakonom uređuje se posebna zaštita ratnih vojnih invalida, mirnodopskih vojnih invalida, civilnih invalida rata, sudionika rata i članova njihovih obitelji.

### **Članak 2.**

Zaštita po ovom Zakonu ostvaruje se po osnovi oštećenja organizma, gubitka člana obitelji i po osnovi materijalnih potreba korisnika.

### **Članak 3.**

Prava utvrđena ovim Zakonom mogu ostvarivati i koristiti državljani Republike Hrvatske.

Državljanima drugih država s teritorija bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji imaju prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske mogu ostvarivati i koristiti prava utvrđena ovim Zakonom u slučaju reciprociteta.

### **Članak 4.**

Novčana sredstva za provođenje ovoga Zakona osigurava Republika Hrvatska.

## **II. OSOBE OBUHVAĆENE ZAŠTITOM**

### **I. Ratni vojni invalidi**

### **Članak 5.**

Ratni vojni invalid je osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je dobila:

1. u sastavu oružanih snaga Republike Hrvatske ili izvan njihova sastava pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih državnih tijela Republike Hrvatske u obrani suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske od 17. kolovoza 1990. do prestanka neprijateljstava ili kao ratni zarobljenik. Ratni vojni invalid je i osoba kojoj je oštećenje organizma nastalo zbog bolesti, a bolest je, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna posljedica okolnosti iz ove točke;
1. u sastavu partizanskih odreda, odnosno Jugoslavenske armije ili izvan njihova sastava pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po naređenju vojnih organa ili organa vlasti od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945;
2. u sastavu hrvatske domovinske vojske mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945., odnosno do otpuštanja iz zarobljeništva, iako je s tim u vezi bila pravomoćno osuđivana nakon 15. svibnja 1945;
3. u sastavu jugoslavenske vojske za vrijeme rata od 6. do 17. travnja 1941. ili kasnije kao ratni zarobljenik u logorima;
4. pri obavljanju vojnih i redarstvenih dužnosti u stranoj zemlji u okviru mirovnih snaga i mirovnih misija a koju je na tu dužnost uputilo nadležno tijelo u okviru međunarodnih obveza poslije 15. svibnja 1945. godine.

Ratni vojni invalid je i osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane, povrede ili ozljede koju je dobila sudjelovanjem u oružanoj akciji zaštite ustavnog poretka ili obrane Republike Hrvatske ili u povodu te akcije od 30. svibnja 1990.

## 2. Mirnodopski vojni invalidi

### Članak 6.

Mirnodopski vojni invalid je osoba koja je u miru, bez svoje krivnje, ranjena ili ozlijeđena, pa je zbog toga njezin organizam oštećen za najmanje 20% i to:

1. kao djelatna vojna osoba u obavljanju specifičnih vojnih dužnosti u oružanim snagama Republike Hrvatske (bojeve vježbe, bojevo gađanje, služba straže, situacija bojeve gotovosti i sl.);
2. kao vojna osoba u obavljanju obvezne vojne službe u oružanim snagama Republike Hrvatske ili u svezi s tom službom ili u obavljanju dužnosti u vojnoj školi u svojstvu kadeta koji se osposobljava za oružane snage Republike Hrvatske;
3. kao aktivna vojna osoba u obavljanju specifičnih vojnih dužnosti u Jugoslavenskoj narodnoj armiji (bojeve vježbe bojevo gađanje, služba straže, situacija bojeve gotovosti i sl.) do 8. svibnja 1991;
4. kao vojna osoba u obavljanju obvezne vojne službe u Jugoslavenskoj narodnoj armiji u koju ju je uputilo nadležno tijelo Republike Hrvatske ili u svezi s tom službom, osim ako joj je organizam oštećen neposrednim aktivnim sudjelovanjem u oružanim akcijama protiv Republike Hrvatske. Ne smatra se da su neprijateljski djelovali protiv Republike Hrvatske oni hrvatski državljani koji su kao vojni obveznici upućeni na bojište u sastavu bivše JNA protiv vlastite volje i bez mogućnosti da budu otpušteni ili da pobjegnu iz te vojske;
5. na vojnoj vježbi pričuvnog vojnog sastava Republike Hrvatske ili drugih službi i jedinica organiziranih od strane Ministarstva obrane;
6. pri obavljanju ili u povodu obavljanja zadataka i poslova službe javne sigurnosti legalnih tijela Republike Hrvatske kod kojih je došlo do uporabe vatrenog ili hladnog oružja.

Odredbe stavka 1. točke 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na pripadnike Ministarstva unutarnjih poslova i Zbora narodne garde u pogledu oštećenja organizma nastalog u obavljanju stručne obuke u funkciji priprema za obranu Republike Hrvatske.

Nehat se, ne smatra krivnjom u smislu stavka 1. ovoga članka.

Odlazak na bojeve vježbe i bojevo gađanje i povratak s (takove vježbe i gađanja odnosno odlazak na vojnu vježbu i povratak s vojne vježbe ne smatra se obavljanjem specifičnih vojnih dužnosti odnosno vojnom vježbom pričuvnog vojnog sastava u smislu stavka 1. točke 1. i 3., odnosno točke 5. ovoga članka.

### Članak 7.

Mirnodopski vojni invalid je i osoba koja je kao vojna osoba nakon 15. svibnja 1945. oboljela ili joj se od ranije postojeća bolest pogoršala, odnosno ispoljila, a bolest je, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna posljedica obavljanja obvezne vojne službe ili dužnosti pod okolnostima iz članka 6. stavka 1. točke 2. i 4. ovoga Zakona, pa je zbog toga njezin organizam oštećen za najmanje 60%.

Mirnodopski vojni invalid koji po osnovi bolesti stekne i koristi prava po ovom Zakonu najmanje pet godina zadržava svojstvo mirnodopskog vojnog invalida ako mu se oštećenje organizma smanji ispod 60%, ali ne niže od 20%.

## 3. Civilni invalidi rata

#### Članak 8.

Civilni invalid rata (u daljnjem tekstu: civilni invalid) je osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je dobila:

1. zlostavljanjem, odnosno lišenjem slobode od strane terorista ili pripadnika Jugoslavenske narodne armije od 17. kolovoza 1990;
2. u svezi s ratnim događajima (bombardiranje, eksplozija ratnog materijala, zalutali metak i sl.);
3. od eksplozije zaostalog ratnog materijala nakon završetka ratnih operacija;
4. u svezi s diverzantskim, odnosno terorističkim akcijama kojima se ugrožava sigurnost ili ustavni poredak Republike Hrvatske;
5. zlostavljanjem odnosno lišenjem slobode od strane okupatora ili njegovih pomagača za vrijeme drugog svjetskog rata.

Civilni invalid je i osoba kojoj je organizam oštećen za najmanje 60% zbog bolesti a bolest je, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna posljedica zlostavljanja odnosno lišenja slobode od strane terorista ili pripadnika Jugoslavenske narodne armije od 17. kolovoza 1990.

Civilni invalid koji po osnovi bolesti stekne i koristi prava po ovom Zakonu najmanje pet godina zadržava svojstvo civilnog invalida ako mu še oštećenje organizma smanji ispod 60%, ali ne niže od 20%.

#### Članak 9.

Prava utvrđena ovim Zakonom ne mogu ostvariti osobe koje su, u Domovinskom ratu, oštećenje organizma dobile kao pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih formacija, odnosno koje su osuđene pravomoćnom sudskom presudom zbog sudjelovanja u neprijateljskim vojnim i paravojnim formacijama ili zbog ugrožavanja ustavnog poretka i sigurnosti Republike Hrvatske, kao i članovi njihovih obitelji.

Prava utvrđena ovim Zakonom ne mogu ostvariti niti osobe koje su se u Domovinskom ratu, same ranile radi izbjegavanja vojne obveze.

### 4. Sudionici rata

#### Članak 10.

Sudionik rata, prema ovom Zakonu, je osoba kojoj je na temelju propisa o mirovinskom osiguranju svo vrijeme od prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. uračunato u mirovinski staž u dvostrukom trajanju po osnovi sudjelovanja:

1. u narodnooslobodilačkoj borbi;
2. u sastavu oružanih formacija antifašističkog pokreta odnosno u antifašističkoj borbi u drugim zemljama i savezničkim vojskama;
3. u sastavu hrvatske domovinske vojske mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945., odnosno u zarobljeništvu kao pripadnik hrvatske domovinske vojske u tom razdoblju.

#### Članak 11.

Sudionik rata prema ovom Zakonu je i osoba:

1. kojoj je na temelju propisa o mirovinskom osiguranju svo vrijeme od prije 29. studenoga 1943. do 15. svibnja 1945. uračunato u mirovinski staž u dvostrukom trajanju po osnovi sudjelovanja u narodnooslobodilačkoj borbi, ako je jugoslavenski državljani postala na temelju Ugovora o miru s Italijom ili je kao jugoslavenski državljani bila nastanjena na teritoriju koji je tim ugovorom pripojen

Jugoslaviji, odnosno koja je na temelju Memoranduma o suglasnosti o slobodnom teritoriju Trsta od 5. listopada 1954. izjednačena u pravima i dužnostima s jugoslavenskim državljanima;

2. kojoj je svojstvo sudionika narodnooslobodilačkog rata utvrđeno po posebnim propisima radi stjecanja materijalne odnosno zdravstvene zaštite.

#### 5. Članovi obitelji

##### Članak 12.

Zaštita po ovom Zakonu osigurava se članovima obitelji:

1. osobe poginule, umrle ili nestale pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona;
2. osobe koja je od rane ili ozljede, dobivene do 15. svibnja 1945. pod okolnostima iz članka 5., stavka 1. točka 1. i 2. ovoga Zakona umrla do 15. svibnja 1946;
3. osobe poginule, umrle ili nestale pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona;
4. osobe koja je od rane, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 6., stavka 1. točke 2. i 4. i članka 7., stavka 1. ovoga Zakona umrla u roku od godinu dana po otpuštanju iz oružanih snaga;
5. osobe koja je od rane, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 1., 2. i 3. i stavka 2. ovoga Zakona umrla u roku od godinu dana od dana prestanka neprijateljstva;
6. osobe koja je od rane ili ozljede dobivene do 15. svibnja 1945. pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 2., 3. i 5. ovoga Zakona umrla do 15. svibnja 1946.

##### Članak 13.

Članovima obitelji, po ovom Zakonu, smatraju se bračni drug, djeca rođena u braku ili izvan braka, posvojena i pastorčad - članovi uže obitelji, te roditelji, očuh, maćeha i posvojitelji.

Članom uže obitelji, prema ovom Zakonu, smatra se i izvanbračni drug koji s vojnim invalidom, civilnim invalidom odnosno sudionikom rata, ima djece i s njim živi, odnosno do njegove je smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje godinu dana.

### III. PRAVA PO OSNOVI OŠTEĆENJA ORGANIZMA

##### Članak 14.

Ratni i mirnodopski vojni invalidi i civilni invalidi imaju, po osnovi oštećenja organizma, uz uvjete propisane ovim Zakonom, pravo na:

1. osobnu invalidninu
2. dodatak za njegu i pomoć druge osobe;
3. ortopedski dodatak;
4. profesionalnu rehabilitaciju;
5. kupališno i klimatsko liječenje;
6. pomoć u troškovima liječenja i nabavi ortopedskih pomagala.

##### Članak 15.

Radi ostvarivanja prava iz ovoga Zakona vojni i civilni invalidi razvrstavaju se, prema utvrđenom postotku oštećenja organizma, u deset skupina:

- I. grupa - invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima je za redovan život potrebna tuđa njega i pomoć druge osobe,
- II. grupa - invalidi sa 100% oštećenja organizma,
- III. grupa - invalidi sa 90% oštećenja organizma,
- IV. grupa - invalidi sa 80% oštećenja organizma,

- V. grupa - invalidi sa 70% oštećenja organizma,
- VI. grupa - invalidi sa 60% oštećenja organizma,
- VII. grupa - invalidi sa 50% oštećenja organizma,
- VIII. grupa - invalidi sa 40% oštećenja organizma,
- IX. grupa - invalidi sa 30% oštećenja organizma,
- X. grupa - invalidi sa 20% oštećenja organizma.

Oštećenjem organizma, prema ovom članku, smatra se oštećenje nastalo kao posljedica rane, ozljede ili bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Invalidu koji je zadobio više oštećenja organizma pod različitim okolnostima predviđenim ovim Zakonom, pri ocjenjivanju postotka oštećenja uzimaju se u obzir sva takova oštećenja, a svojstvo se određuje prema oštećenju organizma za koje se, pri ocjenjivanju ukupnoga postotka oštećenja, utvrdi najveći postotak.

Pri utvrđivanju postotka oštećenja organizma osobama kojima je oštećenje organizma nastalo kao posljedica pogoršanja, odnosno ispoljenja bolesti uzima se odgovarajući postotak od cjelokupnog oštećenja organizma s tim da po toj osnovi utvrđeni postotak oštećenja organizma ne može iznositi više od 80%.

## 1. Osobna invalidnina

### Članak 16.

Osobna invalidnina određuje se u mjesečnoj svoti prema skupini oštećenja organizma invalida.

Mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine određuje se u visini od 100% proračunske osnovice.

Mjesečna svota osobne invalidnine invalida II - X skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. grupe i to:

| Grupa | Postotak |
|-------|----------|
| II.   | 73,00    |
| III.  | 55,00    |
| IV.   | 41,00    |
| V.    | 29,00    |
| VI.   | 18,00    |
| VII.  | 12,00    |
| VIII. | 6,00     |
| IX.   | 4,00     |
| X.    | 3,00     |

## 2. Dodatak za njegu i pomoć druge osobe

### Članak 17.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć druge osobe imaju:

- 1. invalidi I. skupine;

2. invalidi II, III. i IV. skupine kojima je organizam oštećen i neovisno o vojnom, odnosno civilnom invaliditetu koje je oštećenje, zajedno s vojnim odnosno civilnim invaliditetom, jednako oštećenju organizma invalida I. skupine.

Invalidi iz stavka 1. ovoga članka radi ostvarivanja prava na dodatak za njegu i pomoć druge osobe razvrstavaju se u dva stupnja:

1. u prvi stupanj - invalidi I. do IV. skupine, koji su potpuno nesposobni za obavljanje svih životnih potreba i kojima je potrebna neprekidna njega i pomoć od druge osobe;
2. u drugi stupanj - ostali invalidi iz stavka 1. ovoga članka.

#### Članak 18.

Osnovica za određivanje dodatka za njegu i pomoć druge osobe je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine.

Dodatak za njegu i pomoć druge osobe iznosi mjesečno :

- 1) za prvi stupanj 100% od osnovice
- 2) za drugi stupanj 66% od osnovice

### 3. Ortopedski dodatak

#### Članak 19.

Pravo na ortopedski dodatak imaju vojni i civilni invalidi kojima je tjelesno oštećenje utvrđeno zbog težih oštećenja organizma koja su neposredna posljedica dobivene rane, ozljede ili bolesti koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta ili teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.

Oštećenja organizma iz stavka 1. ovoga članka razvrstavaju se u četiri stupnja prema težini, vrsti i uzroku oštećenja.

#### Članak 20.

Osnovica za određivanje ortopedskog dodatka je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine.

Ortopedski dodatak iznosi mjesečno:

- 1) za I. stupanj 29% od osnovice,
- 2) za II. stupanj 22% od osnovice,
- 3) za III. stupanj 14% od osnovice,
- 4) za IV. stupanj 7% od osnovice.

Ortopedski dodatak iz stavka 2. točke 1) ovoga članka povećava se za 25% invalidu kod kojega postoji kombinacija dva ili više oštećenja I. stupnja.

### 4. Profesionalna rehabilitacija

#### Članak 20.a

Mirnodopski vojni invalid i civilni invalid rata kod kojeg je uzrok invalidnosti djelomično ili u cijelosti posljedica rane, ozljede, bolesti, pogoršanja bolesti na osnovi kojih je stekao svojstvo mirnodopskog, odnosno civilnog invalida rata a kod kojeg postoji preostala radna sposobnost, ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući osposobljavanje za obavljanje posla za koje se traži stručna sprema viša od njegove, bez obzira je li mu nakon profesionalne rehabilitacije osigurano zaposlenje, ako nema navršene godine života i to: žena 40 godina, a muškarac 45 godina.

O pravu na profesionalnu rehabilitaciju i roku trajanja rehabilitacije u prvom stupnju rješava područna služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema prebivalištu invalida, a u drugom stupnju Središnja služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Za vrijeme profesionalne rehabilitacije invalid ima pravo na novčanu pomoć u visini 33 % proračunske osnovice ako mu redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60 % proračunske osnovice.

Ako invalid za vrijeme profesionalne rehabilitacije živi izvan mjesta svoga prebivališta novčana pomoć iz stavka 3. ovoga članka povećava se za 50%.

#### Članak 21.

Brisan.

### 5. Kupališno i klimatsko liječenje

#### Članak 22.

Vojni i civilni invalidi I. do IV. skupine imaju pravo na kupališno i klimatsko liječenje uz uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

#### Članak 23.

Kupališno i klimatsko liječenje, prema ovom Zakonu, je liječenje koje je nužno kao nastavak liječenja od bolesti koje su propisane kao indikacija za to liječenje u svezi s oštećenjem organizma na osnovi kojeg je ostvario svojstvo invalida.

Kupališno i klimatsko liječenje obavlja se u specijaliziranim zdravstvenim ustanovama u kojima se u liječenju primjenjuje prirodni faktor i zdravstvenim ustanovama u kojima se liječenje obavlja pretežno prirodnim faktorom.

### 6. Pomoć u troškovima liječenja i nabavi ortopedskih pomagala

#### Članak 24.

Brisan.

## IV. PRAVA PO OSNOVI GUBITKA ČLANA OBITELJI

#### Članak 25.

Članovi obitelji osoba iz članka 12. ovoga Zakona imaju uz uvjete propisane ovim Zakonom, pravo na obiteljsku invalidninu.

Pravo na obiteljsku invalidninu, uz uvjete propisane ovim Zakonom, ima i bračni drug i djeca, te roditelji vojnog, odnosno i civilnog invalida I. do IV. skupine koji je do smrti koristio dodatak za njegu i pomoć druge osobe.

Članovi obitelji osoba iz članka 12. točke 1. do 2. ovoga Zakona, uz uvjete propisane ovim Zakonom, imaju pravo i na uvećanu obiteljsku invalidninu.

### 1. Obiteljska invalidnina

#### Članak 26.

Pravo na obiteljsku invalidninu članovi uže obitelji mogu ostvariti pod ovim uvjetima:

1. udovica - kad navršši 55 godina života ili udovac kad navršši 65 godina života, a i prije navršanih 55, odnosno 65 godina života ako su nesposobni za privređivanje;

2. djeca, usvojenici i pastoračad - do navršene 15. godine života odnosno ako su na školovanju do kraja propisanog trajanja redovnog školovanja, ali najkasnije do navršene 26. godine života, a ako su nesposobni za privređivanje, dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršene 15. godine života, odnosno za vrijeme redovnog školovanja, prije navršene 26. godine života.

Ako je školovanje prekinuto zbog služenja vojnog roka ili bolesti, pravom na obiteljsku invalidninu ove se osobe mogu koristiti i za vrijeme služenja vojnog roka, odnosno trajanja bolesti do navršene 26. godine života, a nakon toga najviše još za onoliko vremena koliko su zbog služenja vojnog roka odnosno bolesti izgubile od redovnog školovanja, ako je redovno školovanje nastavljeno prije navršene 26. godine života;

3. osoba iz točke 2. ovoga stavka za izvanrednog školovanja na prvoj godini više škole odnosno fakulteta ili druge visoke škole, uz uvjet da je na prvu godinu studija upisana u godini u kojoj je završila srednju školu i da je nezaposlena.

Ako užu obitelj čine bračni drug s jednim članom ili više članova obitelji iz stavka 1., točke 2. ovoga članka, bračni drug ima pravo na obiteljsku invalidninu kao sukorisnik s njima, bez obzira na uvjete iz stavka 1., točke 1. ovoga članka i to dok i jedno od te djece ima pravo na invalidninu.

Bračni drug vojnog odnosno civilnog invalida I. do IV. skupine koji je do smrti bio korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe po osnovi oštećenja organizma ima, uz uvjete iz stavka 1., točke 1. ovoga članka, pravo na obiteljsku invalidninu, ako je s invalidom živio u bračnoj zajednici i zajedničkom kućanstvu posljednjih pet godina prije njegove smrti, ako nije zaposlen, ne bavi se privrednom ili profesionalnom djelatnošću i nije korisnik mirovine.

Pravo na obiteljsku invalidninu, pod uvjetima iz stavka 3. ovoga članka, imaju roditelji vojnog, odnosno civilnog invalida rata I. do IV. skupine koji je do smrti koristio dodatak za njegu i pomoć druge osobe po osnovi oštećenja organizma, ako niti jedan član uže obitelji ne koristi to pravo.

Obiteljsku invalidninu pastoračad može ostvariti ako ih je osoba od koje izvode pravo uzdržavala najmanje posljednju godinu dana prije smrti.

#### Članak 27.

Roditelji iza osobe poginule, nestale ili umrle pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

Očuh, maćeha i posvojitelji, koji su osobu od koje izvode pravo uzdržavali ili ih je ta osoba uzdržavala najmanje pet godina prije smrti, imaju također pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi u obitelji ostvarili to pravo.

Očuh, maćeha ili posvojitelj koji ispunjava uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu ima preče pravo od roditelja koji nije izvršavao roditeljsku dužnost prema osobi od koje bi izvodio pravo.

#### Članak 28.

Osnovica za određivanje visine obiteljske invalidnine je mjesečna svota osobne invalidnine invalida I. skupine.

Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iznosi 40% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iza osobe iz članka 12. točke 3. do 6. ovoga Zakona iznosi 25% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iza osobe iz članka 12. točke 1. do 2. ovoga Zakona iznosi 40% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.



Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruje više članova obitelji za svakog sukorisnika svota obiteljske invalidnine iz stavka 2., odnosno stavka 3. ovoga članka povećava se za 50%.

#### Članak 29.

Ako obiteljsku invalidninu koriste dva ili više članova obitelji obiteljska invalidnina pripada sukorisnicima u jednakim dijelovima.

#### Članak 30.

Roditelj čije je jedino dijete izgubilo život pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona ima pravo na obiteljsku invalidninu iz članka 28. stavka 3. ovoga Zakona povećanu za 50%.

Ako se obiteljskom invalidninom po stavku 1. ovoga članka koriste oba roditelja kao sukorisnici svota obiteljske invalidnine određena po članku 28., stavku 3. ovoga Zakona uvećava se za 50%.

#### Članak 31.

Članovi obitelji koji ispunjavaju uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi dvije ili više osoba imaju pravo na obiteljsku invalidninu, u nesmanjenoj svoti, za svaku od tih osoba. Pravo na obiteljsku invalidninu imaju, uz uvjete propisane ovim Zakonom, i korisnici osobne invalidnine

### 2. Uvećana obiteljska invalidnina

#### Članak 32.

Roditelj i braćni drug osobe poginule ili umrle pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona koji nemaju djece, odnosno imaju jedno dijete ili više djece koja su nesposobna za privređivanje, uz uvjet da je ta nesposobnost nastala prije 15. godine života, odnosno prije navršene 26. godine života, ako je dijete bilo na redovnom školovanju imaju, uz pravo na obiteljsku invalidninu i pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu.

Pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu ima i dijete bez oba roditelja koje obiteljsku invalidninu koristi iza osobe poginule ili umrle pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona.

Uvećana obiteljska invalidnina iz stavka 1. i 2. ovoga članka iznosi 34,50% od mjesečne svote osobne invalidnine invalida I. skupine.

Ako više osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka ispunjava uvjete za priznavanje prava na uvećanu obiteljsku invalidninu, uvećana obiteljska invalidnina u svoti iz stavka 3. ovoga članka pripada svakoj od njih.

#### Članak 33.

Korisnici koji ispunjavaju uvjete za priznavanje prava na uvećanu obiteljsku invalidninu iz članka 32. ovoga Zakona po osnovi dviju ili više osoba imaju pravo na tu invalidninu samo iza jedne osobe.

### V. PRAVA PO OSNOVI MATERIJALNIH I DRUGIH POTREBA KORISNIKA

#### Članak 34.

Brisan.

#### Članak 35.

Brisan.

#### Članak 36.

Nesposobnima za privređivanje, prema ovom Zakonu, smatraju se:

1. vojni i civilni invalid I. do V. skupine koji nije zaposlen niti samostalno obavlja privrednu ili profesionalnu djelatnost;
2. žena kada navrši 55 godina ili muškarac kad navrši 65 godina života, odnosno za mlađe osobe kad nastupi gubitak sposobnosti za rad prema propisima o invalidskom osiguranju radnika;
3. dijete do navršenih 15 godina života, odnosno za vrijeme školovanja, ali najkasnije do navršenih 26 godina života kod kojega je nastupila opća nesposobnost za rad, prema propisima o mirovinskom osiguranju za vrijeme, dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršenih 15 godina života, odnosno za vrijeme školovanja prije navršenih 26. godina života;
4. udovica ili udovac iza osobe od koje izvode pravo, ako je nakon smrti te osobe ostalo jedno ili više djece prema kojima oni obavljaju roditeljske dužnosti, dok kod te djece postoji opća nesposobnost za rad, prema točki 3. ovoga stavka.

Dijete iz stavka 1. točke 3. ovoga članka, koje prekine školovanje zbog bolesti što ju utvrdi nadležna zdravstvena ustanova, smatra se nesposobnim za rad i za vrijeme trajanja bolesti do navršenih 26 godina života, kao i nakon te godine, ali najviše onoliko vremena koliko je zbog bolesti izgubilo od školovanja, ako je školovanje nastavljeno prije navršenih 26 godina.

#### Članak 37.

Brisan.

#### Članak 38.

Brisan.

#### Članak 39.

Brisan.

#### Članak 40.

Brisan.

#### Članak 41.

Brisan.

#### Članak 42.

Brisan.

#### Članak 43.

Brisan.

#### Članak 44.

Brisan.

#### Članak 45.

Brisan.

#### Članak 46.

Brisan.

## 1. Dodatak za pripomoć u kući

### Članak 47.

Korisniku zajamčene minimalne naknade koji zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može sam ispunjavati osnovne životne zahtjeve, pripada dodatak za pripomoć u kući, ako ne koristi dodatak za njegu i pomoć druge osobe po ovome Zakonu ili po drugim propisima.

Dodatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% od proračunske osnovice, a za članove obitelji sudionika rata od prije 9. rujna 1943. do 15. svibnja 1945. umrlih poslije 15. svibnja 1945. iznosi 11,50% od proračunske osnovice.

### Članak 48.

Brisan.

## 2. Besplatni udžbenici

### Članak 48a.

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama.

Djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama.

Pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama imaju i mirnodopski vojni odnosno civilni invalidi rata čija je invalidnost nastupila pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Osobe iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike, ako to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako ispunjavaju prihodovni cenzus i druge uvjete predviđene pravilnikom iz stavka 6. ovoga članka.

Iznos sredstava potrebnih za kupnju udžbenika iz ovoga članka osigurava ministarstvo nadležno za obrazovanje.

Postupak za ostvarivanje prava iz ovoga članka provodi se sukladno uvjetima i načinu utvrđenim pravilnikom koji donosi ministar obrazovanja u suradnji s ministrom branitelja.

Nadležni ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba je prvostupanjsko tijelo koje rješava o pravu na besplatne udžbenike.

Drugostupanjsko tijelo za postupanje po rješenjima upravnih tijela i službenih osoba iz stavka 7. ovoga članka je ministarstvo nadležno za obrazovanje.

## 2. Pravilnik o uvjetima, postupku i načinu ostvarivanja prava na besplatne udžbenike vojnih i civilnih invalida rata

### Članak 48.b

Brisan.

## 3. Posebni dodatak

### Članak 48.c

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona i djeca civilnih invalida i rata, čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 8. ovoga Zakona, imaju pravo na posebni dodatak u visini od 10% od proračunske osnovice za vrijeme redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama ako nisu korisnici zajamčene minimalne naknade i ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60% proračunske osnovice.

#### 4. Stipendije

##### Članak 48.d

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona i mirnodopski vojnici ili invalidi rata čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, imaju pravo na stipendiju tijekom redovitog studiranja na visokim učilištima ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60% proračunske osnovice.

Uvjete i mjerila za ostvarivanje prava iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar nadležan za obrazovanje u suradnji s ministrom nadležnim za branitelje.

3. Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju na temelju socio-ekonomskoga statusa

#### 5. Prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove

##### Članak 48.e

Djeca osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, djeca civilnih invalida rata čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 8. ovoga Zakona i djeca mirnodopskih vojnih i civilnih invalida rata I. skupine sa 100% oštećenja organizma, imaju prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove ako im redovni mjesečni prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60% proračunske osnovice.

#### 6. Prednost pri zapošljavanju

##### Članak 48.f

Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti i druga državna tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne službe, te pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske obvezni su pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima dati prednost pri zapošljavanju:

1. djeci osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona,
2. mirnodopskim vojnim i civilnim invalidima rata čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona,
3. bračnom drugu i roditeljima osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona.

Prednost ostvarivanja prava na zapošljavanje ostvaruje se redoslijedom od točke 1. prema točki 3. ovoga članka pod uvjetom da nema kandidata iz članka 35. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji koji imaju prednost.

Prednost pri zapošljavanju iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti samo jednokratno, osim u slučajevima zasnivanja radnog odnosa na određeno vrijeme, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom.

Provedbu odredaba ovoga članka nadzire inspekcija rada, odnosno upravna inspekcija, u postupku i na način utvrđen odredbama članka 35. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

#### 7. Prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi

##### Članak 48.g

Vojni i civilni invalid rata I. do IV. skupine čije je oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona, te roditelji i bračni drug osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima iz članka 5., 6., 7. i 8. ovoga Zakona imaju prednost pri smještaju u domove socijalne skrbi.

#### 8. Oslobođanje plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta

##### Članak 48.h

Vojni i civilni invalidi rata oslobođeni su od plaćanja naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta za izgradnju stambenoga, gospodarskoga, poslovnog ili javnog objekta, pri dobivanju lokacijske dozvole sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti samo jedanput.

#### 9. Posebni staž

##### Članak 48.i

Osobe iz članka 8. stavka 1., točke 1. i stavka 2. članka 8. ovoga Zakona koje su kao zaposlene odvedene u zatočeništvo, vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a ako nisu bile zaposlene vrijeme provedeno u zatočeništvu računa se kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

#### 10. Pravo na troškove prijevoza i pogreba

##### Članak 48.j

Ured Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale snosi troškove prijevoza i pogreba posmrtnih ostataka civilnih žrtava iz Domovinskog rata na području Republike Hrvatske, nakon postupka ekshumacije i identifikacije.

#### 4. Besplatna i povlaštena vožnja

##### Članak 49.

Brisan.

##### Članak 50.

Brisan.

##### Članak 50a.

Brisan.

##### Članak 51.

Brisan.

### VI. POSEBNE ODREDBE

#### Članak 52.

Mjesečne svote osobne invalidnine, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, posebnog dodatka, obiteljske invalidnine, uvećane obiteljske invalidnine i dodatka za pripomoć u kući usklađuju se početkom svake kalendarske godine s proračunskom osnovicom.

Mjesečne svote osobne invalidnine, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, ortopedskog dodatka, posebnog dodatka, obiteljske invalidnine i dodatka za pripomoć u kući, usklađene po odredbi stavka 1. ovoga članka, mogu se, u toku godine, usklađivati i početkom drugog, trećeg i četvrtog tromjesečja, uzimajući u obzir promjenu proračunske osnovice i materijalne mogućnosti Republike.

#### Članak 53.

Svota cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 20.a stavka 3., članka 48.c, članka 48.d stavka 1. i članka 48.e ovoga Zakona usklađuje se početkom svake kalendarske godine s proračunskom osnovicom.

#### Članak 54.

Brisan.

#### Članak 55.

Svote mjesečnih novčanih primanja i svotu cenzusa novčanih prihoda utvrđuje, prema odredbama članka 52. i 53. ovoga Zakona, ministar nadležan za branitelje, na temelju odgovarajućih službenih podataka.

1. Naredba o utvrđivanju svote cenzusa novčanih prihoda iz Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata

#### Članak 56.

Ministar nadležan za branitelje donosi propise: o utvrđivanju postotka oštećenja organizma prema stupnju oštećenja i drugim uvjetima i kriterijima za utvrđivanje invaliditeta; o medicinskim indikacijama za razvrstavanje invalida od I. do IV. skupine prema stupnju potrebe za njegovom i pomoći druge osobe; o oštećenju organizma po osnovi kojih invalid ima pravo na ortopedski dodatak i razvrstavanju tih oštećenja u stupnjeve; o indikacijama i kontraindikacijama za kupališno i klimatsko liječenje, trajanju liječenja, uvjete, postupak i način ostvarivanja toga liječenja; i na naknadu troškova prijevoza; o načinu i postupku utvrđivanja posebnog staža; o načinu isplate novčanih primanja i drugih troškova po ovom Zakonu, načinu vođenja evidencije o obavljenim isplatama i dostavi izvješća o potrošenim sredstvima prema ovom Zakonu i kontroli namjenskog trošenja sredstava; te o radu liječničkih komisija u postupku za ostvarivanje prava po ovome Zakonu.

Ministar nadležan za branitelje može propisati pravo na specijalna pomagala za invalide koji su izgubili vid na oba oka.

#### Članak 57.

Pri stjecanju ili određivanju prava po drugim propisima ovisno o prihodima, dodatak za njegu i pomoć druge osobe i dodatak za pripomoć u kući iz ovoga Zakona ne uzimaju se kao prihod prilikom odlučivanja o takvom pravu.

### VII. KORIŠTENJE PRAVOM I PRESTANAK PRAVA

#### Članak 58.

Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljska invalidnina i uvećana obiteljska invalidnina, pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana ispunjenja uvjeta ako je zahtjev za priznavanje tih prava podniet u roku od tri mjeseca od dana ispunjenja uvjeta.

Ako je zahtjev za priznavanje prava na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu i uvećanu obiteljsku invalidninu, podniet po isteku roka od tri mjeseca od dana ispunjenja uvjeta, ta prava pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Danom ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava po osnovi bolesti dobivene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke I. i članka 7., stavka 1. ovoga Zakona smatra se dan otpuštanja iz oružanih snaga.

Dodatak za pripomoć u kući, posebni dodatak i novčana pomoć pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Ako je zahtjev za priznavanje prava na dodatak za pri pomoć u kući podniet prije donošenja rješenja o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu, dodatak za pripomoć u kući pripada od prvog dana idućeg mjeseca nakon donošenja rješenja o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu.

#### Članak 59.

Vojni, odnosno civilni invalid, koji za isto oštećenje organizma koristi pravo na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o mirovinskom osiguranju ne može koristiti pravo na invalidninu po ovom Zakonu.

Član obitelji osobe iz članka 12., točke 3. do 6. ovoga Zakona koji je zaposlen, bavi se privrednom ili profesionalnom djelatnošću ili je korisnik mirovine, ne može koristiti pravo na obiteljsku invalidninu po ovom Zakonu.

#### Članak 60.

Korisnik dodatka za njegu i pomoć druge osobe koji ispunjava uvjete za ostvarivanje toga prava po drugim propisima ima pravo na razliku svote dodatka za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu, ako takva razlika postoji.

#### Članak 61.

Osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljska invalidnina, uvećana obiteljska invalidnina i dodatak za pripomoć u kući isplaćuje se u mjesečnim svotama i to unazad.

#### Članak 62.

U slučaju smrti korisnika prava iz ovoga Zakona prestanak prava utvrđuje se zaključno zadnjim danom u mjesecu u kojem je korisnik umro.

Dospjele, a neisplaćene svote novčanih primanja iz ovoga Zakona mogu se isplatiti članovima obitelji koji su s korisnikom do njegove smrti živjeli u zajedničkom kućanstvu, na njihov zahtjev.

#### Članak 63.

Dodatak za njegu i pomoć druge osobe i dodatak za pripomoć u kući ne isplaćuje se za mjesec u kojem je korisnik svo vrijeme proveo u zdravstvenoj ustanovi ili drugoj organizaciji ili ustanovi u kojoj mu je osigurana njega i pomoć druge osobe.

Dodatak za njegu i pomoć druge osobe i dodatak za pripomoć u kući ne isplaćuje se ni za vrijeme korištenja kupališnoga i klimatskog liječenja po ovom Zakonu.

#### Članak 64.

Korisniku dodatka za pripomoć u kući koji boravi u inozemstvu prestaje pravo na dodatak za pripomoć u kući nakon tri mjeseca neprekidnog boravka u inozemstvu.

#### Članak 65.

Ako se korisnik mjesečnih novčanih primanja iz ovoga Zakona nalazi u pritvoru, članovima obitelji koje korisnik uzdržava isplaćuje se polovica tih primanja. Zadržana polovica primanja isplatit će se korisniku, ako krivični postupak bude pravomoćnom odlukom obustavljen, ili ako korisnik pravomoćnom presudom bude oslobođen optužbe, odnosno ako optužba protiv njega bude odbijena, ali ne zbog nenadležnosti suda.

Ako se korisnik dodatka za pripomoć u kući nalazi na izdržavanju kazne zatvora preko jednog do šest mjeseci, pripada mu za to vrijeme polovica tih primanja ako uzdržava članove obitelji u kućanstvu, a ako ne uzdržava takove članove obitelji ne pripadaju mu za to vrijeme ta primanja.

#### Članak 66.

Korisniku prava iz ovoga Zakona, osuđenom pravomoćnom sudskom presudom na kaznu zatvora dužu od šest mjeseci, ne pripadaju ta prava za vrijeme dok se nalazi na izdržavanju kazne.

#### Članak 67.

Prava ostvarena po ovom Zakonu gube korisnici koji su osuđeni pravomoćnom sudskom presudom zbog toga što su od 17. kolovoza 1990. bili pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih ili paravojnih formacija, odnosno zbog ugrožavanja ustavnog poretka i sigurnosti Republike Hrvatske kao i članovi obitelji takvih osoba.

Osobama protiv kojih je pokrenut krivični postupak zbog djela iz stavka 1. ovoga članka ne isplaćuju se novčana primanja za vrijeme do okončanja tog postupka.

#### Članak 68.

Bračni drug stupanjem u brak gubi prava iz ovoga Zakona koja je ostvario kao član obitelji.

Bračni drug gubi prava iz ovoga Zakona i ako je napustio djecu s kojom koristi prava i zanemario njihovo uzdržavanje, podizanje i odgoj. Ta prava mogu se ponovno uspostaviti ako bračni drug nastavi obavljati roditeljske dužnosti za vrijeme dok se djeca koriste pravima iz ovoga Zakona.

#### Članak 69.

Prava po ovom Zakonu mogu se koristiti dok postoje ovim Zakonom propisani uvjeti za korištenje tim pravima.

Korisnici prava iz ovoga Zakona dužni su u roku od 15 dana prijaviti nadležnom organu uprave svaku promjenu činjenica, koje utječu na gubitak pojedinog prava ili na smanjenje opsega korištenja tim pravom.

#### Članak 70.



Prava po ovom Zakonu, koja se stječu po osnovi rane ili ozljede dobivene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 1., 3. i 5. i stavka 2., članka 6., stavka 1., točke 1., 2., 4., 5. i 6. i stavka 2. i članka 8., stavka 1. ovoga Zakona, odnosno po osnovi smrti osobe pod tim okolnostima, ne zastarijevaju.

U pogledu zastare isplate novčanih primanja po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zastara potraživanja.

## VIII. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

### Članak 71.

O pravima iz ovoga Zakona u prvom stupnju rješava nadležni ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, a u drugom stupnju ministarstvo nadležno za branitelje, ako nije drugačije predviđeno ovim Zakonom.

O pravima iz ovoga Zakona za osobe koje nemaju prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske u prvom stupnju rješava nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, a u drugom stupnju ministarstvo nadležno za branitelje, odnosno ministarstvo nadležno za obrazovanje o pravu na besplatne udžbenike.

### Članak 72.

Činjenica da je rana ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 5. i 6. i članka 8., stavka 1. ovoga Zakona utvrđuje se samo pisanim dokaznim sredstvima.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne vojne jedinice ili ustanove, odnosno od nadležnog tijela državne uprave.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka za utvrđivanje činjenice da se rana ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 5. stavka 1. točke 2. i članka 8., stavka 1. ovoga Zakona smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju tijekom drugog svjetskog rata i neposredno nakon tog rata, a najkasnije do 15. svibnja 1946. za oštećenje organizma nastalo do 15. svibnja 1945, a za oštećenje organizma nastalo pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 1. do 4. ovoga Zakona u vremenu od 30. svibnja 1990. do dana prestanka neprijateljstva, medicinska dokumentacija o liječenju neposredno nakon ranjavanja ili ozljeđivanja, a najkasnije tri mjeseca od dana prestanka neprijateljstva.

Pisanim dokaznim sredstvom o činjenici da je rana ili ozljeda dobivena pod okolnostima iz članka 5, stavka 1., točka 3. ovoga Zakona iznimno se može smatrati i odgovarajuća potvrda izdana od Društva ratnih veterana "Hrvatski domobran".

### Članak 73.

Činjenica da je bolest nastala, pogoršala se, odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona utvrđuje se samo na osnovi medicinske dokumentacije koja potječe iz vremena službe u oružanim snagama Republike Hrvatske ili iz vremena od trideset dana nakon otpuštanja iz oružanih snaga.

Činjenica da je bolest nastala, pogoršala se, odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuje se samo na osnovi medicinske dokumentacije koja potječe iz vremena zlostavljanja odnosno otpusta iz zatočeništva ili iz vremena od trideset dana nakon zlostavljanja, odnosno otpusta iz zatočeništva.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka činjenica da je bolest PTSP nastala, pogoršala se odnosno pojavila pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona može se utvrditi na osnovi medicinske dokumentacije koja nije starija od dvije godine nakon zlostavljanja, odnosno otpusta iz zatočeništva.

#### Članak 74.

Činjenica da je osoba od koje članovi obitelji izvode prava po odredbama ovoga Zakona poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 5. i 6., članka 7., stavka 1. i članka 8., stavka 1. i 2. ovoga Zakona utvrđuje se pisanim dokaznim sredstvima.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se potvrda o uzroku i okolnostima pod kojima se slučaj dogodio izdana od nadležne vojne jedinice ili ustanove odnosno od nadležnog tijela državne uprave odnosno rješenje općinskog suda o proglašenju nestale osobe umrlom.

Pisanim dokaznim sredstvom u smislu stavka 1. ovoga članka smatra se i medicinska dokumentacija o liječenju, odnosno uzroku smrti osobe od koje se izvodi pravo, ako su iz te dokumentacije vidljive okolnosti stradanja.

Pisanim dokaznim sredstvom o činjenici da je osoba od koje članovi obitelji izvode prava po odredbama ovoga Zakona poginula, umrla ili nestala pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točke 3. ovoga Zakona iznimno se može smatrati i odgovarajuća potvrda izdana od Društva ratnih veterana "Hrvatski domobran".

#### Članak 75.

Zahtjev za priznavanje svojstva mirnodopskoga vojnog invalida po osnovi oštećenja organizma nastalog zbog bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona može se podnijeti nakon otpuštanja iz oružanih snaga Republike Hrvatske, a najkasnije u roku od pet godina od dana otpuštanja iz oružanih snaga.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, umrla u roku od godinu dana od otpuštanja iz oružanih snaga Republike Hrvatske, može se podnijeti u roku od pet godina od dana smrti te osobe.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona, umrla u roku od godinu dana od dana zlostavljanja, odnosno otpuštanja iz zatočeništva, može se podnijeti u roku od pet godina od dana smrti te osobe.

Pod otpuštanjem iz oružanih snaga podrazumijeva se prekidanje obveze služenja vojnog roka, otpuštanje ročnika nakon odsluženja vojnog roka ili zbog nesposobnosti za vojnu službu i otpuštanje vojnog obveznika s vojne vježbe u vojnim postrojbama, odnosno vojnim ustanovama.

#### Članak 76.

Oštećenje organizma invalida, pravo na dodatak za njegu i pomoć druge osobe, pravo na ortopedski dodatak, pravo na pripomoć u kući, te nesposobnost za privređivanje, kao uvjet za ostvarivanje prava po ovom Zakonu, utvrđuje se na temelju nalaza i mišljenja nadležnog liječničkog povjerenstva.

Kupališno i klimatsko liječenje koristi se na osnovi mišljenja nadležnih liječničkih povjerenstava.

#### Članak 77.

Nalaz i mišljenje u prvostupanjskom postupku daje liječničko povjerenstvo sastavljeno od tri liječnika specijalista.

Nalaz i mišljenje u drugostupanjskom postupku daje liječničko povjerenstvo sastavljeno od pet liječnika specijalista.

Liječnička povjerenstva iz članka 76., stavka 2. ovoga Zakona sastavljene su od po tri liječnika specijalista:

Ministar rada i socijalne skrbi imenuje članove povjerenstva iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka i određuje sjedište i područje rada povjerenstva.

#### Članak 78.

Liječnička povjerenstva iz članka 76., stavka 2. i članka 77., stavka 1. i 2. ovoga Zakona daju nalaz i mišljenje u roku od dva mjeseca od dana primitka predmeta.

#### Članak 79.

Rješenje, donijeto u prvom stupnju, kojim se utvrđuje vojni i civilni invaliditet, pravo na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu, uvećanu obiteljsku invalidninu, dodatak za pripomoć u kući, posebni dodatak i novčanu pomoć podliježe reviziji.

Reviziju obavlja, po službenoj dužnosti, nadležno drugostupanjsko tijelo uprave.

Ako je protiv rješenja prvostupanjskog tijela uprave izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Ako protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije izjavljena žalba, tijelo koje je donijelo to rješenje dostavit će ga, zajedno sa spisima predmeta organu nadležnom za reviziju u roku od 8 dana od dana isteka roka za žalbu.

Revizija odgađa izvršenje rješenja.

#### Članak 80.

U postupku revizije nadležno drugostupanjsko tijelo uprave može se s prvostupanjskim rješenjem suglasiti ili ga može izmijeniti, poništiti ili ukinuti.

Drugostupanjsko tijelo će u postupku revizije poništiti ili ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak ili sam riješiti stvar, ako utvrdi da su u prvostepenom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka, koja bi bila od utjecaja na rješenje stvari, ili ako utvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi, ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju, ili da je pogrešno primijenjen propis na temelju kojeg je stvar riješena.

Prvostupanjsko tijelo čije je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak, donosi novo rješenje. Novo prvostupanjsko rješenje podliježe reviziji u kojoj se ispituje je li novo rješenje u skladu s razlozima zbog kojih je prethodno rješenje poništeno ili ukinuto.

U postupku revizije drugostupanjsko je tijelo dužno pribaviti nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva iz članka 77., stavka 2. ovoga Zakona o oštećenju organizma invalida, o pravu na dodatak za njegu i pomoć druge osobe, pravu na ortopedski dodatak, pravu na pripomoć u kući, o nesposobnosti za privređivanje i u slučaju iz stavka 3. ovoga članka.

#### Članak 81.

Ako protiv rješenja prvostupanjskog tijela koje podliježe reviziji nije izjavljena žalba, a revizija ne bude obavljena u roku od tri mjeseca od dana kad je drugostupanjsko tijelo primilo predmet, smatra se da je revizija obavljena i da je data suglasnost na rješenje.

Ako se u postupku revizije pribavlja nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva, rok za izvršenje revizije počinje teći od dana kad je drugostupanjsko tijelo primilo nalaz i mišljenje liječničke komisije, ako je nalaz i mišljenje zatraženo u roku od 15 dana od dana primitka predmeta na reviziju.

Kada je rješenje, koje je u postupku revizije donijeto u propisanom roku, poništeno u upravnom sporu, tijelo čije je rješenje poništeno, može donijeti novo rješenje u postupku revizije u roku od 30 dana od primitka presude.

#### Članak 82.

Nadležno prvostupanjsko tijelo, po službenoj dužnosti vodi postupak za donošenje novog rješenja o pravu koje je prethodnim rješenjem utvrđeno privremeno.

Novo rješenje iz stavka 1. ovoga članka ima pravni učinak od prvog dana idućeg mjeseca nakon protoka važnosti rješenja kojim je pravo utvrđeno privremeno.

Ako korisnik prava u postupku iz stavka 1. ovoga članka ne pristupi pregledu ili na drugi način onemogućiti da liječničko povjerenstvo iz članka 77. stavka 1. ovoga Zakona da nalaz i mišljenje, postupak će se obustaviti.

Ako osoba, kojoj je postupak za donošenje novog rješenja obustavljen u smislu stavka 3. ovoga članka, podnese ponovni zahtjev za priznavanje prava po ovom Zakonu, prava utvrđena novim rješenjem pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana podnošenja tog zahtjeva.

#### Članak 83.

Ako nakon donošenja konačnog rješenja o pravima iz ovoga Zakona kod vojnog, odnosno civilnog invalida nastupe promjene, koje su od utjecaja na postotak oštećenja organizma utvrđenog konačnim rješenjem, vojni odnosno civilni invalid može, po isteku dvije godine od dana donošenja konačnog rješenja, podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog postotka oštećenja organizma.

Propisom iz članka 56., stavka 1. ovoga Zakona kojim se uređuje utvrđivanje postotka oštećenja organizma utvrdit će se oštećenja na osnovi kojih se može podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog postotka oštećenja organizma i prije isteka roka od dvije godine.

Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na osobu kojoj nije priznato svojstvo vojnog odnosno civilnog invalida zbog neudovoljavanja uvjeta što je ovim Zakonom propisan za stjecanje tog svojstva u pogledu postotka oštećenja organizma.

#### Članak 84.

Postupak za rješavanje o svojstvu vojnog ili civilnog invalida odnosno o svojstvu korisnika obiteljske invalidnine, završen rješenjem protiv kojega nema redovnog pravnog sredstva u upravnom postupku, može se obnoviti i nakon proteka rokova predviđenih za obnovu postupka u zakonu kojim se uređuje opći upravni postupak, osim u slučajevima priznavanja svojstva vojnog odnosno civilnog invalida po osnovi bolesti i priznavanja svojstva korisnika obiteljske invalidnine iza osobe koja je umrla od bolesti. Ako se u obnovljenom postupku ranije rješenje zamijeni novim, pravne posljedice na temelju novog rješenja djeluju od prvog dana idućeg mjeseca od dana podnošenja prijedloga za obnovu postupka, odnosno od prvog dana idućeg mjeseca od dana donošenja novog rješenja, ako je postupak za obnovu pokrenut po službenoj dužnosti.

Činjenice na temelju kojih se donosi rješenje u obnovi postupka pokrenutog po službenoj dužnosti utvrđuju se svim dokaznim sredstvima prikladnima za utvrđivanje činjeničnog stanja.

#### Članak 85.

Rješenje o pravima po ovom Zakonu koje je postalo konačno u upravnom postupku može se ukinuti po pravu nadzora u roku od pet godina od dana kada je rješenje postalo konačno u upravnom postupku, ako je njime očigledno povrijeđen materijalni zakon u korist stranke, a na štetu države.

#### Članak 86.

U postupku za ostvarivanje prava, po ovom Zakonu, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

#### Članak 87.

Rješenja kojima je, prema odredbama ovoga Zakona, priznato pravo na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, posebni dodatak, obiteljsku invalidninu, uvećanu obiteljsku invalidninu, dodatak za pripomoć u kući, doplatak za djecu i pravo na naknadu troškova prijevoza nadležno tijelo državne uprave koje rješava u prvom stupnju, ako ministar nadležan za branitelje drukčije ne odredi.

Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka novčana primanja po ovom Zakonu korisnicima s prebivalištem u inozemstvu isplaćuje ministarstvo nadležno za branitelje.

#### Članak 88.

Isplatno tijelo iz članka 87. ovoga Zakona vodi evidenciju o izvršenim isplatama i o broju i strukturi korisnika.

#### Članak 89.

Nove svote novčanih primanja na temelju akata iz članka 55., stavka 1. ovoga Zakona zatečenim korisnicima tih primanja, određuje se i isplaćuje po službenoj dužnosti.

#### Članak 90.

Korisnicima prava po ovom Zakonu pripada naknada troškova za prijevoz u drugo mjesto, ako su od nadležnog organa upućeni odnosno pozvani u drugo mjesto radi pregleda pred liječničkom komisijom ili u svezi s korištenjem kupališnog i klimatskog liječenja po ovom Zakonu.

Korisnik prava po ovom Zakonu kojemu je određen pratilac za putovanje radi pregleda pred liječničkom komisijom, odnosno radi korištenja kupališnim i klimatskim liječenjem ima pravo na naknadu troškova prijevoza i za pratioca.

Pravo na naknadu troškova prijevoza iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima i osoba koja je podnijela zahtjev za priznavanje prava po ovom Zakonu, ako joj je konačnim rješenjem traženo pravo, odnosno povećanje grupe oštećenja organizme priznato.

Troškovi prijevoza naknađuju se prema cijeni vozne karte za prijevoz autobusom, odnosno drugim razredom željeznicom ili brodom.

#### Članak 91.

Troškove postupka za ostvarivanje prave po ovom Zakonu snosi tijelo koje vodi postupak.

#### Članak 92.

Troškovi u svezi s radom liječničkih povjerenstava, troškovi medicinskih ispitivanja obavljenih po uputi liječničkih povjerenstava iz članka 76. stavka 2. i članka 77. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, troškovi platnog prometa, te troškovi tiskanja tiskanica za izvršavanje rješenja po ovom Zakonu, isplaćuju se iz sredstava osiguranih prema članku 4. ovoga Zakona.

#### Članak 93.

U postupku ostvarivanja prava po ovom Zakonu ne plaća se taksa.

#### Članak 94.

Osoba kojoj su isplaćena novčana primanja po ovom Zakonu na koja nije imala pravo, dužna je vratiti primljene svote.

Potraživanje iz stavka 1. ovoga članka zastarijeva kad protekne rok određen zakonom kojim se uređuje zastara potraživanja za tu vrstu potraživanja. Taj rok počinje teći od dana kad je u upravnom postupku postalo konačno rješenje kojim je utvrđeno da isplaćivano primanje ne pripada ili da pripada u manjoj svoti.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je vratiti nepravilno isplaćeno novčano primanje u svoti primljenoj najviše za posljednje tri godine računajući od posljednje isplate na koju nije imala pravo. Ako to ne učini u roku što ga odredi nadležno isplatno tijelo, povrat nepravilno primljenih svota ostvarit će se tužbom pri nadležnom sudu.

Obveza povrata nepravilno isplaćenih svota primanja postoji neovisno o tome je li rješenje na temelju kojega je primanje isplaćeno poništeno, ukinuto ili izmijenjeno.

### IX. PRIMJENA ODREDBA OVOGA ZAKONA ZA VRIJEME RATNOG STANJA

#### Članak 95.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se i za vrijeme ratnog stanja, osim odredaba kojima je uređeno pravo na kupališno i klimatsko liječenje.

#### Članak 96.

Za vrijeme ratnog stanja ministar rada i socijalne skrbi može, po potrebi, svojom posebnom uputom odrediti organ koji će u prvom stepenu rješavati o pravima po ovom Zakonu i isplaćivati novčana primanja za korisnike s područja općina u kojima se, u vrijeme ratnog stanja, te poslove ne može obavljati.

#### Članak 97.

Novčana sredstva za ostvarivanje prava predviđenih ovim Zakonom, za vrijeme ratnog stanja, osiguravaju se po propisima kojima je uređeno financiranje Republike za vrijeme ratnog stanja.

#### Članak 98.

U vrijeme ratnog stanja, svote mjesečnih novčanih primanja iz ovoga Zakona utvrđuju se u skladu s visinom sredstava osiguranih prema odredbi članka 97 ovoga Zakona.

### IX.a PREKRŠAJNE ODREDBE

#### Članak 98.a

Novčanom kaznom od 2.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, a novčanom kaznom od 300,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi ili čelnik tijela, ako:

1. pri smještaju u učeničke odnosno studentske domove postupi protivno odredbi članka 48.e ovoga Zakona,
2. pri zapošljavanju postupi protivno odredbi članka 48.f ovoga Zakona,
3. pri smještaju u domove socijalne skrbi postupi protivno odredbi članka 48.g ovoga Zakona.

## X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### Članak 99.

Ratni vojni invalid kojemu je to svojstvo priznato, do stupanja na snagu ovoga Zakona, po Zakonu o osnovnim pravima vojnih invalida i obitelji palih boraca ("Službeni list SFRJ", br. 68/81., 41/83., 75/85., 44/89., 87/89., 20/90. i 42/90.), po propisima koji su prethodili tome zakonu, odnosno po Uredbi o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 52/91.), zadržava svojstvo ratnog vojnog invalida i koristi se pravima u opsegu i uz uvjete što su propisani ovim Zakonom i u slučaju kad osnova za stjecanje tog svojstva nije predviđena ovim Zakonom, ako ispunjava uvjete iz članka 3. ovoga Zakona.

### Članak 100.

Mirnodopski vojni invalid kojemu je to svojstvo priznato, do stupanja na snagu ovoga Zakona, po Zakonu o osnovnim pravima vojnih invalida i obitelji palih boraca ("Službeni list SFRJ", br. 68/81., 41/83., 75/85., 44/88., 87/89., 20/90. i 42/90.), odnosno po propisima koji su prethodili tome zakonu, zadržava svojstvo mirnodopskog vojnog invalida i koristi se pravima u opsegu i uz uvjete što su propisani ovim Zakonom i u slučaju kada osnova za stjecanje tog svojstva nije predviđena ovim Zakonom, ako ispunjava uvjete iz članka 3. ovoga Zakona.

### Članak 101.

Žrtve fašističkog terora, građanska žrtva rata, odnosno žrtva neprijateljskog djelovanja kojoj je to svojstvo priznato, do stupanja na snagu ovoga Zakona, po Zakonu o zaštiti žrtava fašističkog terora i građanskih žrtava rata ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86., 27/88. i 57/89.), odnosno po propisima koji su prethodili tome zakonu, smatra se civilnim invalidom rata i koristi se pravima u opsegu i uz uvjete to su ovim Zakonom propisani za civilne invalide rata i u slučaju kada osnova za stjecanje tog svojstva nije predviđena ovim Zakonom ako ispunjava uvjete iz članka 3. ovoga Zakona.

### Članak 102.

Korisnik obiteljske invalidnine kojemu je to pravo priznato, do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, po Zakonu o osnovnim pravima vojnih invalida i obitelji palih boraca ("Službeni list SFRJ", br. 68/81., 41/83., 75/85., 44/89., 87/89., 20/90. i 42/90.), po propisima koji su prethodili tome zakonu, odnosno po Uredbi o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 52/91.), a koji ispunjava uvjete za stjecanje i korištenje tog prava propisane ovim Zakonom, koristi se i nakon tog dana pravom na obiteljsku invalidninu i drugim pravima u opsegu i uz uvjete što su propisani ovim Zakonom, ako ispunjava uvjete iz članka 3. ovoga Zakona.

Korisnik obiteljske invalidnine kojemu je to pravo priznato, do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, po zakonu, odnosno po propisima iz stavka 1. ovoga članka, a koji ne ispunjava uvjete za stjecanje i korištenje tog prava propisane ovim Zakonom, koristi se i nakon tog dana pravom na obiteljsku

invalidninu ako ispunjava uvjete iz članka 3. i 9., članka 28. stavka 1. točke 2. i 3. i stavka 2. i članka 88. ovoga Zakona.

Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iz stavka 2. ovoga članka pripada u postotku od mjesečne svote osobne invalidnine invalida I. skupine po ovom Zakonu u kojem postotku je bila određena do stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 103.

Nadležni općinski tijelo državne uprave donijet će po službenoj dužnosti rješenja o prestanku prava na:

- invalidski dodatak, novčanu naknadu, novčanu pomoć, dodatak za njegu i pomoć druge osobe u punom opsegu i obiteljski dodatak za sve dosadašnje korisnike tih prava,
- dodatak za njegu i pomoć druge osobe u smanjenom opsegu i dodatak na samohranost za sve dosadašnje korisnike tih prava i
- doplatka za djecu za sve dosadašnje korisnike toga doplatka za koje se utvrdi da ne ispunjavaju statusne uvjete iz članka 48. ovoga Zakona.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka treba donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 104.

Zahtjevi za priznavanje svojstva, odnosno prava po Uredbi o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 52/91.) u povodu kojih, do stupanja na snagu ovoga Zakona nije donijeto konačno rješenje, riješit će se prema propisima koji su bili na snazi u vrijeme podnošenja zahtjeva, ako je to za njih povoljnije.

Zahtjevi za priznavanje svojstva vojnog invalida po osnovi rane, povrede ili ozljede dobivene pod okolnostima iz članka 5., stavka 1., točk 2. i 4. i članka 6., stavka 1., točke 3. ovoga Zakona, odnosno zahtjevi za priznavanje prava po osnovi smrti osobe pod tim okolnostima, koji budu podnijeti nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, neće se uzimati u postupak.

Postupak po zahtjevima za priznavanje prava na posebnu novčanu naknadu po Zakonu o posebnoj novčanoj naknadi borcima narodnooslobodilačkog rata i predratnim revolucionarima ("Narodne novine", br. 52/78., 48/80, 20/86. i 27/88.), u povodu kojih nije donijeto rješenje, do stupanja na snagu ovoga Zakona obustavit će se, a konačna i pravomoćna rješenja o priznatom pravu neće se izvršavati.

#### Članak 105.

Strani državljani, osim državljana drugih republika s teritorija bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji su u svojstvu stranog državljana ostvarili svojstvo vojnog invalida po Zakonu o osnovnim pravima vojnih invalida i obitelji palih boraca ("Službeni list SFRJ", br 68/81., 41/83., 75/85., 44/89., 87/89., 20/90. i 42/90.), odnosno po propisima koji su prethodili tome zakonu, a koji imaju prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske zadržavaju svojstvo vojnog invalida i koriste se pravima uz uvjete i u opsegu što su propisani ovim Zakonom.

#### Članak 106.

Korisnike prava iz članka 99. do 102. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», br. 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/94. i 108/95.), za koje nije donijeto odgovarajuće rješenje po



službenoj dužnosti do 31. prosinca 1996., prevest će se na odredbe toga Zakona, ako podnesu zahtjev do 30. lipnja 2002. Zahtjevi podnijeti poslije tog roka neće se uzimati u postupak.

Rješenja donijeta na temelju stavka 1. ovoga članka podliježu reviziji. Rok za izvršenje revizije ovih rješenja je šest mjeseci.

Ako vojni, odnosno civilni invalid, u postupku iz stavka 1. i 2. ovoga članka, onemogućiti da liječnička komisija iz članka 77. stavka 1. odnosno stavka 2. ovoga Zakona dađe nalaz i mišljenje, donijet će se rješenje o prestanku prava.

Prava po rješenjima donijetim na temelju ovoga članka pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Ako se po rješenju iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrdi da pojedino pravo pripada u manjem opsegu, odnosno ako se utvrdi da ranije priznato pravo ne pripada, neće se tražiti povrat isplaćenih svota.

Odredbe stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka ne odnose se na korisnike koji su ostvarili prava prije 1. srpnja 1992. godine po Uredbi o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 52/91.)

#### Članak 107.

Iznimno od odredbi članka 58., stavka 1. i 2. ovoga Zakona, ako je oštećenje organizma nastalo, odnosno smrt osobe od koje se izvodi pravo nastupila pod okolnostima iz članka 5., stavka 1. točke 1. i stavka 2. ovoga Zakona, prije stupanja na snagu ovoga Zakona, osobna invalidnina, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, obiteljska invalidnina i uvećana obiteljska invalidnina, pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana ispunjenja uvjeta, ako je zahtjev podnjet do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Pravo na invalidninu i dodatak za njegu i pomoć druge osobe, osobama kojima je organizam oštećen za najmanje 60% pod okolnostima iz članka 8., stavka 1., točke 1. do 4. ovoga Zakona u vremenu od 17. kolovoza 1990. do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, pripada od prvog dana idućeg mjeseca od dana ispunjenja uvjeta, ako je zahtjev za priznavanje svojstva osobne žrtve, odnosno civilnog invalida rata podnjet do stupanja na snagu ovoga Zakona ili u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 108.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o invalidskom dodatku i drugim pravima vojnih invalida ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86. i 57/89.), Zakon o zaštiti boraca narodnooslobodilačkog rata ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86. i 57/89.), Zakon o zaštiti žrtava fašističkog terora i građanskih žrtava rata ("Narodne novine", br. 57/85., 55/86., 27/88. i 57/89.), Zakon o posebnoj novčanoj naknadi borcima narodnooslobodilačkog rata i predratnim revolucionarima ("Narodne novine", br. 52/78., 48/80., 20/86. i 27/88.), Zakon o preuzimanju Zakona o osnovnim pravima vojnih invalida i obitelji palih boraca, koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon ("Narodne novine", broj 53/91.), Zakon o preuzimanju saveznih zakona iz oblasti boračke zaštite koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao republički zakon ("Narodne novine", br. 53/91.), Uredba o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 52/91.) i Uredba o određenim pravima vojnih invalida i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", br. 57/91.).

#### Članak 109.

Propisi donijeti za izvršavanje zakona iz članka 108. ovoga Zakona primjenjuju se do donošenja propisa iz članka 55. i 56. ovoga Zakona, ako nisu u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske i ovim Zakonom, ali najdulje tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 110.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. srpnja 1992.

#### Prijelazne odredbe iz NN 57/92

##### Članak 4.

Djeca, usvojenici, odnosno pastorki koji i po drugim propisima imaju pravo na besplatne udžbenike odnosno osiguran besplatan prijevoz za pohađanje školovanja, ne mogu to pravo koristiti po ovom zakonu.

##### Članak 5.

Poslove vezane za ostvarivanje prava utvrđenih ovom uredbom za ratne, mirnodopske i civilne invalide domovinskog rata te članove njihovih obitelji obavlja Ministarstvo obrane, a za ostale osobe Ministarstvo rada i socijalne skrbi.

##### Članak 6.

Propise o načinu ostvarivanja i korištenja prava predviđenih ovom uredbom donosi ministar rada i socijalne skrbi uz suglasnost s ministrom obrane.

#### Prijelazne odredbe iz NN 77/92

##### Članak 15.

Korisnicima iz članka 99. do 102. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata koji su podnijeli zahtjev na temelju odredaba članka 108. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, riješit će se o njihovim invalidskim pravima prema odredbama članka 14. ovoga Zakona. Nadležni općinski organ uprave donijet će odgovarajuća rješenja o pravu na obiteljsku invalidninu i članovima obitelji vojnih invalida I. do VII. grupe. umrlih do 31. svibnja 1992. godine, ako je zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu podnijet do 30. lipnja 1992. godine, uz shodnu primjenu odredaba članka 14. ovoga Zakona.

##### Članak 16.

Odredbe članka 2. ovoga Zakona primjenjuju se od 1. srpnja 1992. godine.

##### Članak 17.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

#### Prijelazne odredbe iz NN 58/93

##### Članak 3.

Propise o načinu ostvarivanja prava na besplatne udžbenike, odnosno nabavu udžbenika uz popust, donose zajedno ministar obrane i ministar rada i socijalne skrbi.

##### Članak 4.

Odredbe članka 2. ovoga Zakona primjenjuju se od 1. travnja 1993. godine.

#### Članak 5.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe članka 4. i 6. Uredbe o dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 57/92.).

Prijelazne odredbe iz NN 2/94

#### Članak 6.

U članku 15. stavku 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine", br. 77/92.) riječi: "Nadležni općinski organ uprave" zamjenjuju se riječima: "Nadležni županijski ured. odnosno gradski ured Grada Zagreba"

Prijelazne odredbe iz NN 82/01

#### Članak 36.

U članku 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», br. 58/93.) riječi: »donose zajedno ministar obrane i ministar rada i socijalne skrbi« zamjenjuju se riječima: »donosi ministar rada i socijalne skrbi.«

#### Članak 37.

Ministar rada i socijalne skrbi u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijet će provedbeni akt kojim će utvrditi mjesečne svote osobne invalidnine, dodatka za njegu i pomoć druge osobe, obiteljske invalidnine, uvećane obiteljske invalidnine, dodatka za pripomoć u kući i svotu osnovice za određivanje opskrbnine sukladno odredbi članka 6., 13. i 17. ovoga Zakona.

Prijelazne odredbe iz NN 103/03

#### Članak 24.

Zahtjev za priznavanje svojstva civilnog invalida rata po osnovi oštećenja organizma nastalog zbog bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», br. 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/95. i 108/95.) može se podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Zahtjev za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu po osnovi osobe koja je od bolesti dobivene, odnosno pogoršane ili ispoljene pod okolnostima iz članka 8. stavka 2. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», br. 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/95. i 108/95.), umrla u roku od godinu dana od dana zlostavljanja odnosno otpuštanja iz zatočeništva, a protekao je rok iz članka 75. stavka 3. toga Zakona, može se podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 25.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba, po službenoj dužnosti provest će postupak i u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijet će novo rješenje o pravu na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe i ortopedski dodatak, za korisnike tih prava koja su ostvarili do stupanja na snagu ovoga Zakona, a kojima je postotak oštećenja organizma utvrđen za stalno zbog PTSPa koje PTSP djelomično ili u cijelosti utjecao na ukupni postotak oštećenja organizma.

Rješenja donijeta na temelju stavka 1. ovoga članka podliježu reviziji. Reviziju obavlja nadležno ministarstvo. Ako je protiv prvostupanjskog rješenja podnijeta žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

Ako vojni, odnosno civilni invalid rata u postupku iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne pristupi pregledu ili na drugi način onemogući da nadležno liječničko povjerenstvo dađe nalaz i mišljenje, donijet će se rješenje o prestanku prava. Pravo prestaje od prvog dana idućeg mjeseca od donošenja prvostupanjskog rješenja.

Kada se pravo po rješenju donijetom po odredbama ovoga članka smanjuje ili gubi, pravo se smanjuje ili gubi od prvog dana idućeg mjeseca nakon konačnosti prvostupanjskog rješenja.

#### Članak 26.

U članku 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 58/93.) riječi: »odnosno nabavu udžbenika uz popust« brišu se.

#### Članak 28.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

#### Prijelazne odredbe iz NN 148/13

#### Članak 44.

Prava na opskrbninu i besplatne udžbenike ostvarena sukladno odredbama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 33/92., 57/92., 77/92., 27/93., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96., 82/01. i 103/03.) prestaju s danom stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 45.

Nadležni ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba donijet će rješenja o prestanku isplate prava na doplatak za pripomoć u kući, u svim upravnim predmetima u kojima je ovo pravo priznato sukladno odredbama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 33/92., 57/92., 77/92., 27/93., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96., 82/01. i 103/03.).

#### Članak 46.

Pravilnik iz članka 48.a stavka 6. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, br. 33/92., 57/92., 77/92., 27/93., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 108/96., 82/01. i 103/03.), ministar obrazovanja donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

#### Članak 47.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2014.